

ՄԱՏԵՆԱԳՐԱԿԱՆ**(ԽԵԻ) ՅՈՎՀԱՆՆԵՍ ԹԼԿՈՒՐԱՆՑԻ****ԶՈՐԵՔՇԱԲԹԻ****ԻԶ.**

Եւ ի չորրորդումն աւուրն՝ զլոյսն սփիւռ եւ տարածական,
արար աւդեղէն անօթ՝ հաւաքեաց ըզլոյսն ի յաման:

ԻԷ.

Զըստակն ետ արեգականն, եւ լուսնին միջակ գինական,
զայլն թանծրն աստեղաց հուլից՝ անմոլար եւ մոլորական:

ԻԸ.

Տերեկի եւ գիշերի, արեգակն է իշխանական,
երբ գընայ գիշեր լինի, երբ ծագէ նա լոյս տըւընջեան:

ԻԹ.

Նաւարըն չէ գոյութիւն, լոյսն է գոյ եւ յոյժ պիտեւան,
ի պակասութիւն լուսոյ՝ տարերացն ըստուերբ զօրանան:

Լ.

Արեւն ի հոլով գընայ, եւ լուսինն ի սահ սողըման,
անմոլար մոլորականք՝ աստեղունք ոստոստ ընթանան:

ԼԱ.

Արեգակն է լուսոյ ակն, եւ լուսնին է երկու բերան,
զլոյսն յարեգակնէն առնուլ, կամ ծածկոյթ է բացխրփական:

ԼԲ.

Սորա են քանոնք եւ չափք, տարեց եւ ամսոց զուգական,
ժամուց եւ ժամանակաց, շրջանից կէտից՝ հանգըստեան:

ԼԳ.

Արեւն յայծեղջիւրն իջեալ, մեզ ծմեռն եւ կէտ սուգական,
ի հարաւ ամառնանայ, ժամանակ պըտղոց հասըման:

ԻԶ. — 2. — անօթ, աման, Զ.
ԻԷ. — 2. — հուլից, խըմպից, է.
ԻԸ. — 1. — ... գիշերոյ ... է.
ԻԹ. — 1. — ... պիտական, Ժ.
ԼԱ. — Զուցի, Խ.
1. — լուսին, Ժ. լուսինն, էի.

ԼԲ. — 1. — տարերց, ԶԺ. տարե-
րաց, Թ.
2. — հանգըսեան, փոփոխման, Ժ.
ԼԳ. — 1. — իջեալ, եմուտ, Ժ.
2. — ..., ի պատճառ պտղոցն հաս-
ման, Խ.

Հ Ի Ն Գ Շ Ա Ք Թ Ի

ԼԴ.

Ի հինկերորդում շաւուրն, Բարարիչ ստեղծողն էական,
ասաց ծընանիլ ջրբոյն՝ մեծամեծ կէտք եւ լողական:

ԼԵ.

Նախ եւ առաջինն եղեւ, ծովայնոց վիշապ Լեւաթան,
աւրինակ սատանայի, սատակի ի յօր գալըստեանն:

ԼԶ.

Անթիւ ւ անհամար կէտունք, եւ զեռունք ի ջուրս յաւրանան,
ծնընդոցըն խընամ չունին, ի ծնանելըն միշտ մոռանան:

ԼԷ.

Նոյնպէս ւ աւդային թռչունքն, որ ի ջուրս ունին քնակարան,
ի ծովըն թողուն ըզծուն, անխընամ ծագքըն գոյանան:

ԼԸ.

Երկիր հանին անասունք, գազանք եւ թռչունք թեւական,
կերպարանք զարմանալիք, զի տեսեալ մարդիկ հիանան:

ԼԹ.

Ծաղիկք եւ արմատք դեղոց, ցաւելոց զառողջութիւն տան,
բայց թէ կերեալ ուտելով, նա լինի առիթ մահըւան:

Խ.

Նոյնպէս գազանացըն ջոկք՝ ոչ թէ մարդակերք շարարան,
ի սկըզբան հնազանդ էին ընդ մարդկային իշխանութեան:

ԽԱ.

Մինչ չէր մեղանչել Ադամ, չունէին ոխ թըշնամական,
ինձն, առեւծն եւ գայլն եւ արջն, ընդ ոչխարսն էին միաբան:

ԽԲ.

Ի պըտողոց ծառոց կերեալ՝ անասունք ւ երէքդ ամենայն,
գազանք, սողունք եւ թռչունք, հաշտ էին սիրով սեռական:

ԽԳ.

Երայք են զարդերք լերանց, եւ ջրոց զեռունքդ ամենայն,
նաւորդաց ւ անցաւորաց՝ մըխիթար եւ ըսփոփարան:

ԼԵ. — 1. — Լեւիթան, Խ:

2. — ի յօր, յաւուր, Է: Խ:

ԼԶ. — 1. — կհսուցի, կայտառք, Խ.
կետունք, Է:

ԼԸ. — 1. — քեւական, զանազան, Ի:

ԼԹ. — 1. — ցաւելոց, ցանելով, Ը:

Խ. — 1. — մարդակեր, Զ. մարդա-

կերպ, Ը:

2. — . . . ընդ մարդոյ են յիշանու-
թեան, Խ: . . . ընդ մարդոյն որ իշխանու-
թեան, Է:

ԽԱ. — 1. — Մինչ, զինչ, Ը: մեղան-
չեր, Զ: թշնամութեան, ԶԷ:

ԽԲ. — 1. — էրայք, Ը: զարդեր, Խ:

ԽԴ.

Յարալէզն և եղջերուաքաղն, յուշկապարըն պրղծաբերան,
ոմանք ասեն է՝ եւ չէ, և ոչ գիտեն թէ կան թէ չկան:

ԽԵ.

Են ի ստորոտ աշխարհիս՝ մահաշունչ գազանք դիւական,
երբ Տէրն ըզմեզ խըրատէ, նոցա հոտն է դեղ մահըւան:

ԽԶ.

է ծով բոլոր աշխարհիս՝ եւ անուն է Անդլընդական,
եւ ամպք անտի ջուր հանեն՝ եւ ոչ որ և ոչ նաւք ընթանան:

ԽԷ.

Զբոլորս որ արար Աստուած՝ ի պատիւ մարդոյն ստեղծան,
զի ի ստեղծանել մարդոյն՝ պատրաստեալ գրտցէ զամենայն:

ԽԸ.

Որպէս որ ըզթագաւոր, որ սիրով առնէ մեծարան,
նախ ըզտունըն զարդարէ պիտոյիւք բարեօք զանազան:

Ո Ի Ր Բ Ա Թ

ԽԹ.

Ի վեցերորդումն աւուր՝ մտրդասէր Հայրըն զըթական,
ասաց ընդ բնութեան Որդին, արասցուք զԱդամ մեզ նըման:

Ծ.

Պատկեր Աստուծոյ ասիմք՝ երրակի թըւոյն միութեամբ,
զի եմք միտք, եւ բան, հոգի, անծն երբեակ եւ մարդ միական:

ԾԱ.

Եւ նըմանատիպ նորա արուեստիւք հանճարեղութեան,
գիտուն և իմաստուն շնորհօք, եւ հոգւով անմահ բանական:

ԾԲ.

Թէ անծըն Հօր էր միայն՝ արասցուք չէր պատշաճական,
այլ կամքըն միայն ըբաւ էր եղանիլ գոյիցս ամենայն:

ԾԳ.

Ոչ էր անտեղեակ Որդին, խորհրդոյն իւր Հօրն էական,
զիջանի մերովս ընդ մեզ, զի գիտողք լիցուք զամենայն:

ԽԵ. — ԽԶ, Խ:

ԽԵ. — Զ. — ... մեղ մահուան, Խ:

ԽԶ. — ԽԵ, Խ:

1. — անդլընդական, ԶԹ. անդլլա-

կան, Ժ. անդլընդական, էԽԻ:

ԽԷ. — 1. — Զբոլորս, զոր ինչ, ԴԶ,
ստեղծական, Ը:

ԽԸ. — Զուցի, Զ:

1. — ըզթագաւոր, թագաւորի, Խ:

զթագաւորին, է: առնէ սիրով, է:

Ծ. — 1. — միութեան, Զ է Ի Խ:

ԾԱ. — Զ. — բանական, բնութեան, Թ:

ԾԳ. — Զ. — լինիմք, Խ:

ԾԳ.

Քան զբոլոր գոյից ստեղծուածս մարդոյն եօթն շնորհք յաւելան,
զի զնոսա բանիւ արար, եւ ըզսա պատուով տիրական:

ԾԵ.

Պատկեր արասցուք նրման, զգայական գոյիցքս իշխան,
զի հող ի յերկրէ առեալ եւ փրչումն շնորհք հոգեկան:

ԾԶ.

Բանաւոր եւ մըտաւոր, եւ հոգի անմահ յաւիտեան,
շինող վաճառող տընկող, եւ ճառող միշտ աստուածութեան:

ԾԷ.

Արար Աստուած զմարդն Ադամ, ի պատկերն իւր սուրբ տիրական,
զոր ի վեց դարուն զգեցաւ, ի կուսէն Որդին Հօր եւ Բան:

ԾԸ.

Եւ ըստ պատկերի հոգոյն, մարդ հոգի է անմահական,
Հոգին Սուրբ անբըննելի, նոյնպէս եւ հոգիքն մարդկան:

ԾԹ.

Ըստեղծ ըզմարմինն յառաջ, եւ ապա զհոգին բանական,
զի մի ինքնատես լիցի, եղելոց իւր արարչութեան:

Կ.

Ջդըրախտն յարեւելս տընկեաց, եւ կոչեաց Եդեմ հողական,
Ադամն է հողոյ անուն, եւ Եդեմն նոյն թարգման:

ԿԱ.

Ի յերրորդումն աւուր տընկեաց՝ ընդ այլոց ծառոց բուսական,
զայս աստուածատունկ ասաց՝ զայն միայն բանիւ ստեղծական:

ԿԲ.

Քան զայս աշխարհիս ծառերս՝ այն համով գունով զանազան,
անբաւ բարեաց տընդին, փառք նրմա այժմ եւ յաւիտեան:

ԿԳ.

Եւ արկ թըմբրութիւն մարդոյն, թանծրութիւն եւ բուն նընջման,
էառ ի կողից նորա, եւ շինեաց պատճառ ծընընդեան:

ԾԴ. — 1. — զբոլոր, զամէն, և:

արարչական, 2:

2. — ... զանազան, Ժ: ... , եւ ըզ-
մարդն ձեռօք իւրական, և:

Կ. — 1. — հողական, վեցն ալ. շնչա-
կան, Ը:

ԾԵ. — 1. — ... գոյիցս իշխան, Ը:
Պատկեր արար իւր նման, ըզգալի գոյիցս
նա իշխան, և:

2. — քարզման, ի թարգման, և:

ԿԱ. — 2. — ստեղծական, և. տնկա-
կան, Ը:

ԾԶ. — 2. — տնկող վաճառող, և:
... , եւ ճառող մի աստուածութեան, 2:

ԿԲ. — 1. — համով, բազմով, 2:

ԿԳ. — 1. — քուն հանգստեան, և:

ԾԹ. — 2. — լինի, Ժ: եղելոցս, Ը:

ԿԴ.

Գիտէր զանցանել մարդոյն, եւ չկամէր մատնել մահրւան,
ըզբարին Աստուած արար՝ զչարն ուսոյց աւծն եւ սատանայն:

ԿԵ.

Անելոյ զարգանալոյ՝ արհնութեամբ առին հրրաման,
նոյնպէս ւ ամենայն զեռունք, իշխողն յոչ իշխեալն ի նման:

ԿԶ.

Քահանայական պատուով զկենդանեաց կոչեաց զանրւանս,
բայց նորա ի յարարչէն արարած յերկիր կոչեցան:

ԿԷ.

Երկիրն երկիւղ թարգմանի, եւ աշխարհն ապաշխարութեան,
թէ աստ երկիւղած լինիս՝ աներկիւղ մընաս յաւիտեան:

ԿԸ.

Դրբախտն է ծառոց տեղիք՝ մըրգաւէտ ծաղկօք բուրաստոն,
բարձր է ի յերկրէս ի վեր, ճանապարհ է վեց ամբսեան:

ԿԹ.

Որ ծառ գիտութեան ասէ՝ ծառ մահու եւ անմահութեան,
ի պատճառ տընկաւ մարդոյն՝ եւ ի փորձ աստուածսիրութեան:

Հ.

Ձորս զետոցն յառաջ բըխումն, որ տըւան դրախտին առողման,
Փիսոն եւ Գեհոն, Տիգրիս, Եփրատէս անուն կոչեցան.

ՀԱ.

Առողաննն ըզդրբախտն, զի նա հարթ է հաւսարական,
պըտուղ անթերի լուսով՝ միշտ կանանչ եւ անթափական:

ՀԲ.

Իջանեն ջուրքն ի լեռնէն, եւ հորդեն ծոր եւ պատուհան,
մըտանեն ի ծոց երկրի, ւ ի ներքոյ լերանց ընթանան:

(18)

Ն. ԵՊՍ. ԾՈՎԱԿԱՆ

- ԿԴ. — 1. — զյանցանել, Զ. . . . ի կօք, պտղոց, Զ. ծաղկոց, է.
մահւան, Զ. . . . կորբստեան, ԺԽ. ԿԹ. — 2. — տընկաւ ի պատճառս, Խ.
ԿԵ. — 2. — զեռնոց, Խ. Հ. — 1. — առողման, Զ. յառողման,
ԿԶ. — 2. — . . . արարած ք էր կոչե- Է. յառողման, Ը. ոռողման, Ժ.
ցան, Զ. ՀԲ. — 1. — իջանեն ջուրքն ի դրախտ-
ԿԷ. — 2. — մնալ, Զ. տէն լեռնէն, Ի. ի լեռնէն, ի դրախտէն,
ԿԸ. — 1. — ծառոց, ծաղկոց . . . ծաղ- Թ. ի լեռնէն, է. հորդեն, հարթեն, Ը.